

## АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ТРЕНАЖЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ РЯТУВАЛЬНИКІВ

Компан В.В., курсант, НУЦЗ України  
НК – Федоренко Д.С., к.і.н., НУЦЗ України

Тренажерна підготовка у професійній освіті рятувальників є однією з найбільш результативних практичних форм навчання, оскільки дає змогу формувати професійні вміння в безпечному, керованому та водночас максимально наближеному до реальних умов середовищі. Для майбутніх фахівців цивільного захисту це особливо важливо, адже значна частина оперативних дій пов'язана з ризиками для життя і здоров'я, а моделювання критичних ситуацій у реальних умовах не завжди можливе з технічних, організаційних або безпекових причин.

Сучасні підходи до тренажерної підготовки спираються на компетентнісну логіку професійної освіти, у якій результат навчання визначається не лише обсягом знань, а здатністю діяти у складному середовищі, швидко оцінювати ситуацію, приймати рішення та працювати у складі підрозділу. Тренажерні комплекси дозволяють відтворювати типові та ускладнені умови роботи рятувальників, зокрема задимленість, теплове навантаження, перешкоди в маршруті руху, потребу діяти у замкнених просторах або в будівлях зі складною конфігурацією. Важливо, що ці умови можуть задаватися дозовано та керовано, що дає змогу вибудовувати навчання поступово, від базових дій до складних сценаріїв.

Значною перевагою сучасних тренажерів є сценарний характер занять. Сценарії дають можливість не просто повторювати окремі прийоми, а відтворювати розвиток подій у часі, коли обстановка змінюється, виникають додаткові фактори небезпеки, з'являється дефіцит часу та потреба у взаємодії між членами ланки. Саме в такій логіці формується практичний досвід, близький до реальних виїздів. Не менш важливим компонентом є психофізіологічна складова. Робота рятувальника поєднує високий рівень фізичного навантаження зі стресовими чинниками, інформаційним перевантаженням та необхідністю діяти в умовах дефіциту часу.

Сучасні тренажерні комплекси все частіше проєктуються за модульним принципом, що забезпечує гнучкість і можливість адаптації під різні навчальні цілі та типи об'єктів. Додатково поширюється використання цифрових технологій, зокрема VR/AR-рішень, які доцільно застосовувати як елемент комбінованої підготовки.

Отже, тренажерна підготовка у професійній освіті рятувальників розглядається як ефективний інструмент формування практичних компетентностей, що поєднує реалістичне моделювання, сценарне навчання, розвиток командної взаємодії та психологічної стійкості. Поєднання модульних тренажерних середовищ і сучасних симуляційних технологій створює умови для підготовки фахівців, здатних діяти впевнено та результативно в умовах сучасних викликів.

### ЛІТЕРАТУРА

1. Луц В. І., Лин А. С., Великий Я. Б. Методичні підходи та організація проведення занять у вогневому тренажері контейнерного типу. Пожежна безпека. 2023. № 42. С. 65–73. doi: 10.32447/20786662.42.2023.08.